

Nieuwe profielen in het inburgeringsexamen

Er zijn twee nieuwe profielen aan het inburgeringsexamen toegevoegd: Maatschappelijke Participatie (MP) en Ondernemerschap. Wat houden deze in en hoe relevant zijn ze voor alfacursisten? Medewerkers van Bureau ICE en die hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van de nieuwe profielen, geven een toelichting.

CHARLOTTE BERGHUIJS, MONIQUE BULLE, JUDITH LEEMKER, HAAS TER HORST/BUREAU ICE

Sommige alfatrajecten richten zich voornamelijk op het alfabetiseren en mondeling NT2 leren van cursisten. Maar er zijn ook alfatrajecten waarin de cursisten alvast kennismaken met de inburgeringsdoelen. Bovendien komen er steeds meer trajecten waarin een combinatie wordt gemaakt van alfabetiseren en inburgeren. Een goede ontwikkeling, want de thema's uit de inburgering zijn zeker ook interessant en van belang voor alfacursisten. Denk bijvoorbeeld aan de CP's (Cruciale Praktijksituaties) uit Burgerschap: kennismaken met de burens, praten met de woningbouwvereniging of de meterstand doorgeven. Door al tijdens het alfatraject te starten met de CP's kunnen ook alfacursisten alvast werken aan hun inburgeringsportfolio.

In inburgeringsland zit men niet stil. Sinds deze zomer zijn er twee nieuwe profielen aan het examen toegevoegd: Maatschappelijke Participatie en

Ondernemerschap. Vooral het profiel Maatschappelijke Participatie is voor (ex-)alfacursisten en voor hun docenten een interessante ontwikkeling. Waarschijnlijk zullen minder cursisten richting Ondernemerschap gaan. Hieronder wordt omschreven hoe deze nieuwe profielen zijn ontstaan en wat ze inhouden, zodat u weer helemaal op de hoogte bent. Tot slot volgt er een stukje over de combinatie van alfabetiseren en inburgeren.

Het ontstaan van de nieuwe profielen

In 2007 is met de Wet Inburgering het inburgeringsexamen ingevoerd. De inburgeraar kon examen doen in de profielen OGO of Werk. Uit de praktijk bleek dat een aantal groepen inburgeraars moeilijk in deze profielen paste. Voor deze inburgeraars was het met name in de portfolioroute lastig om genoeg bewijzen te verzamelen. Daarom is per 1 juli 2009 het aantal profielen uitgebreid naar vier.

Er zijn twee nieuwe profielen ontwikkeld: Maatschappelijke Participatie en Ondernemerschap. Het belang van de inburgeraar staat uiteraard voorop. Het doel van het examen is dat de inburgeraar oefent en leert in een voor hem of haar bekende en functionele context. Zo moet een ouder zijn kind kunnen opgeven voor de kinderopvang of een gesprek kunnen voeren over de ontwikkeling van het kind. Een werknemer moet een werkoverleg kunnen voeren of een gesprek over arbeidsvoorwaarden. Met de komst van het profiel Maatschappelijke Participatie kunnen mensen die geen opvoedtaken hebben en niet werken of naar werk toe geleid worden, ook binnen een voor hen functionele en dus zinvolle context inburgeren. Voor inburgeraars die een eigen bedrijf hebben of willen beginnen, geldt dat zij met het profiel Ondernemerschap kunnen inburgeren aan de hand van een context die past bij hun dagelijkse praktijk.

Profiel Maatschappelijke Participatie (MP)

Het profiel MP is bedoeld voor mensen zonder opvoedtaken en die ook niet naar werk toe geleid worden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om ouderen van wie de kinderen al de deur uit zijn of mensen die niet direct verplicht zijn om werk te zoeken.

Begin 2009 is in opdracht van het ministerie van VROM gestart met het ontwikkelen van dit profiel door het consortium Bureau ICE, Cito en ITTA. Allereerst is een klankbordgroep samengesteld met deskundigen uit diverse maatschappelijke organisaties, zoals vertegenwoordigers van ouderenorganisaties, vrijwilliger- en buurthuiswerk en NT2-docenten. Deze mensen hebben op diverse manieren te maken met de doelgroep, direct door contact op de werkvloer of indirect door bijvoorbeeld hun functie als beleidsmedewerker. Met deze klankbordgroep is gebrainstormd over alle mogelijke situaties die van toepassing zijn voor de doelgroep. Leidende vragen waren: Welke situaties komen de inburgeraars tegen? Wat moeten ze in die situaties kunnen op taalniveau A1/A2? De uitkomst van deze bijeenkomst is uitgewerkt in het *Eindtermendocument taal MP*. Deze uitwerking is voorgelegd aan de klankbordgroep en waar nodig bijgesteld.

Nadat het document Eindtermen taal MP door de minister was vastgesteld zijn de assessments en het modelportfolio ontwikkeld. De assessments zijn in het voorjaar gepretest bij ROC's en andere taalaanbieders, waarbij voornamelijk mensen hebben meegedaan die nu geplaatst zijn in het profiel OGO of

Werk. Een deelnemster verzuchtte dat het voor haar toch wel beter zou zijn om MP te doen. Ze kon zich goed herkennen in de twee assessments die ze had gedaan.

Eindtermen taal en CP's

Het profiel MP bevat de volgende subdomeinen: Actief in de wijk, Sport en cultuur, Verkeer en vervoer, Actief als vrijwilliger en Op zoek naar vrijwilligerswerk.

Geheel nieuw is de toevoeging van een Cruciale Praktijksituatie (CP) over het openbaar vervoer. De deskundigen uit het veld vonden dit een heel belangrijk criterium voor het vrijwilligerswerk.

Een inburgeraar moet zich kunnen verplaatsen van stadsdeel A naar stadsdeel B.

Het document Eindtermen taal MP is, net als bij OGO, Werk en Ondernemerschap, een cruciaal document voor het inburgeringsexamen. Alle assessments, het portfolio en het Elektronisch Praktijkexamen zijn gebaseerd op deze eindtermen. Voor docenten in het NT2-onderwijs is het belangrijk te weten wat een inburgeraar in deze context moet kunnen. Voor examinatoren is het document de leidraad voor het beoordelen van de portfoliobewijzen.

Portfolio en Praktijkexamen MP

Ook bij MP verzamelt de inburgeraar voor een klein portfolio vijftien bewijzen en voor een groot portfolio dertig bewijzen. De spreiding over de domeinen is analoog aan Werk, OGO en Ondernemerschap. De inburgeraar verzamelt zes (of twaalf) bewijzen voor Burgerschap, zes (of twaalf) bewijzen

voor MP en drie (of zes) bewijzen voor Op zoek naar vrijwilligerswerk.

Als een inburgeraar het praktijkexamen MP doet, dan moet hij/zij bij een klein portfolio drie assessments doen: één assessment Burgerschap, één MP en één assesment Op zoek naar vrijwilligerswerk. Dit laatste assessment is analoog aan Werk zoeken bij OGO, met dit verschil dat het specifiek gericht is op vrijwilligerswerk.

Voor de variant met alleen assessments zal de inburgeraar twee assessments Burgerschap, MP en Op zoek naar vrijwilligerswerk moeten maken.

Profiel Ondernemerschap (OND)

Het profiel Ondernemerschap is bedoeld voor mensen die al zelfstandig ondernemer zijn of die zelfstandig ondernemer willen worden. Het gaat hier bijvoorbeeld om een oudkomer met een eigen groentewinkel of een nieuwkomer die een eigen cateringbedrijf wil beginnen. De ontwikkeling verliep net als bij het profiel MP. Voor het profiel Ondernemerschap werd in samenwerking met het IMK (Het Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf) een klankbordgroep samengesteld met deskundigen op het gebied van ondernemerschap; onder andere een aantal allochtone en autochtone ondernemers, medewerkers van de Kamer van Koophandel, het MKB, en een aantal projectleiders van gemeenten. Deze deelnemers houden zich op verschillende manieren bezig met ondernemen en de doelgroep. De uitkomst van de brainstorm is uitgewerkt in het Eindtermen-document taal Ondernemerschap. Ook bij dit profiel werden

de assessments gepretest bij ROC's en andere taalaanbieders. De deelnemers waren kandidaten die nu inburgeren in het profiel Werk of al een traject volgen waarbij het accent ligt op ondernemen. Voor een aantal deelnemers waren de onderwerpen een feest van herkenning: eindelijk situaties die zij in hun dagelijkse praktijk ook tegenkomen.

Eindtermen taal en CP's

Het profiel Ondernemerschap bestaat uit twaalf nieuwe Cruciale Praktijksituaties en de daarbij horende Cruciale Handelingen. Zes CP's zijn gericht op instanties waar ondernemers mee te maken krijgen, zoals de Kamer van Koophandel, de bank of het UWV-Werkbedrijf. De andere zes CP's zijn vooral gericht op de bedrijfsvoering. Hierbij horen situaties als inkopen, verkopen of het huren van een bedrijfsruimte. De twaalf CP's bieden voor de doelgroep een passende en functionele context om te leren en examen te doen. Belangrijk is om op te merken dat het hier gaat om taalhandelingen en dus geen competenties of eigenschappen waar je als ondernemer over moet beschikken om succesvol te zijn. Met andere woorden: het slagen voor het inburgeringsexamen geeft helaas geen garantie dat de inburgeraar ook als ondernemer zal slagen! Het document Eindtermen taal *OND* is, net zoals bij OGO, Werk en Maatschappelijke Participatie, een cruciaal document voor het inburgeringsexamen. Alle assessments, het portfolio en het Elektronisch Praktijkexamen zijn gebaseerd op deze eindtermen.

Portfolio en Praktijkexamen Ondernemerschap

Ook bij Ondernemerschap verzamelt de inburgeraar voor een klein portfolio vijftien bewijzen en voor een groot portfolio dertig bewijzen. De spreiding over de domeinen is analoog aan Werk, OGO en Maatschappelijke Participatie. (Voor meer informatie zie het schema elders op deze pagina.)

Nieuwe handleidingen

De (concept)modelportfolio's voor MP en Ondernemerschap zijn te downloaden via de IB-Groep. In deze modelportfolio's zit ook een aangepaste handleiding. Het is een handleiding geschreven op A2-niveau, zodat een inburgeraar zelfstandig een portfolio zou kunnen maken. Verschillende exameninstellingen hebben meegewerkt aan het herschrijven van deze handleiding. Daarbij zijn de portfolio's ook voorzien van 'grijze hokjes'. Een grijs hokje geeft aan dat er voor een bepaalde situatie geen schrijfbewijs of gespreksbewijs kan worden ingeleverd. Docenten en examinatoren halen deze informatie uit het document Eindtermen taal, maar van inburgeraars kan dit niet verwacht worden. Vandaar deze aanpassing. Op 1 oktober 2009 zijn de modelportfolio's voor OGO en Werk ook op deze manier gepubliceerd. Sinds die datum kunnen de oude portfolio's niet meer gebruikt worden.

Voorlichtingsmiddagen

In november en december zullen nog voorlichtingsmiddagen over de nieuwe profielen plaatsvinden. Deze middagen vinden altijd aansluitend op de terug-

komdagen voor examinatoren plaats. Voor meer informatie over deze voorlichtingsmiddagen kunt u contact opnemen met tpost@bureau-ice.nl.

Examen

Sinds 1 juli 2009 is het voor inburgeraars mogelijk om het praktijkexamen MP of Ondernemerschap te doen. Vanaf het najaar 2009 is het ook mogelijk om het Elektronisch praktijkexamen MP of Ondernemerschap te doen, maar in verband met de gefaseerde invoering slechts op twee momenten op een centrale plaats in Nederland. Vanaf 1 januari 2010 kunnen de inburgeraars via het reguliere schema examen doen.

Wanneer starten met inburgeren?

Hoewel veel alfatrajecten voornamelijk gericht zijn op alfabetiseren is er geen enkele reden om niet al vroeg in dat traject te beginnen met het kennismaken met de CP's van de inburgering. Dat betekent dat daarmee al gestart kan worden bij Alfa A, omdat over het algemeen de spreekvaardigheid van de cursisten voorloopt op de schriftelijke vaardigheden. Cursisten met Alfa A voor lezen en schrijven kunnen immers best een gesprekje voeren met de docent van hun kind (een CP uit het profiel OGO), of de weg vragen naar bijvoorbeeld het station (een CP uit het profiel MP). Het is belangrijk om te starten met CP's die direct aansluiten bij de leefwereld van de cursist. De CP's uit Burgerschap zullen daarvoor in ieder geval in aanmerking komen. De cruciale situaties in dit domein zijn voor alle profielen hetzelfde en daarmee relevant

	Maatschappelijke Participatie	Ondernemerschap
Alleen portfolio (groot portfolio)	30 bewijzen: <ul style="list-style-type: none">- 12 bewijzen Burgerschap- 12 bewijzen MP- 6 bewijzen Op zoek naar vrijwilligerswerk	30 bewijzen: <ul style="list-style-type: none">- 12 bewijzen Burgerschap- 12 bewijzen Ondernemerschap- 6 bewijzen Op zoek naar werk
Portfolio en assessments (klein portfolio)	15 bewijzen: <ul style="list-style-type: none">- 6 bewijzen Burgerschap- 6 bewijzen MP- 3 bewijzen Op zoek naar vrijwilligerswerk 3 assessments: <ul style="list-style-type: none">- 1 assessment Burgerschap- 1 assessment MP- 1 assessment Op zoek naar vrijwilligerswerk	15 bewijzen: <ul style="list-style-type: none">- 6 bewijzen Burgerschap- 6 bewijzen Ondernemerschap- 3 bewijzen Op zoek naar werk 3 assessments: <ul style="list-style-type: none">- 1 assessment Burgerschap- 1 assessment Ondernemerschap- 1 assessment Op zoek naar werk
Alleen assessments	6 assessments: <ul style="list-style-type: none">- 2 assessments Burgerschap- 2 assessments MP- 2 assessments Op zoek naar vrijwilligerswerk	6 assessments: <ul style="list-style-type: none">- 2 assessments Burgerschap- 2 assessments Ondernemerschap- 2 assessments Op zoek naar werk

Overzicht van de twee nieuwe profielen

voor alle cursisten. Zelfs voor cursisten die niet hoeven in te burgeren!

De verwachting is dat een cursist die vanuit een alfatraject moet inburgeren, terechtkomt in OGO, MP of Werk. Als al bekend is voor welk profiel de cursist gaat inburgeren, dan kan na Burgerschap specifiek worden geoefend met de CP's die relevant zijn voor die cursist.

Het modelportfolio kan dus als leidraad worden gebruikt om eropuit te gaan en alvast kennis te maken met de situaties. Er zijn verschillende manieren om hiermee te oefenen, bijvoorbeeld door filmpjes te bekijken over de

CP's en hierover te praten of de situaties na te spelen in de groep. Maar ook door gezamenlijk naar het gemeentehuis te gaan zodat cursisten zien hoe zoiets als het aanvragen van een document gaat. Er zijn inmiddels verschillende lesmethodes op de markt gebracht met filmpjes en opdrachten die aansluiten bij de CP's van de diverse profielen die bruikbaar zijn in alfatrajecten.

Tot slot

Blijft over het probleem van de financiering. Alfatrajecten worden betaald met WEB-gelden, inburgeringstrajec-

ten met Wi-gelden. Vandaar dat sommige alfatrajecten zich nog weinig richten op de inburgeringsdoelen. Er is immers geen geld voor. Toch vinden steeds meer gemeenten en taalaanbieders daar een oplossing voor, bijvoorbeeld met behulp van de inzet van participatiegelden.

Alfabetiseren, de taal leren spreken, inburgeren: het heeft toch allemaal als doel dat mensen op een volwaardige manier mee kunnen doen in de samenleving, dus: participeren!

Correspondentie: info@bureau-ice.nl